

MALATYA 1 NO.LU GERİ GÖNDERME MERKEZİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2025/31

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 25/6/2025 tarihli ve 2025/417 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler	3
B. Merkez Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Merkeze Kabul, Yerleştirme ve Bilgilendirme Prosedürleri	5
B. Fiziksel Koşullar	7
C. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	9
D. Beslenme.....	11
E. Sağlık ve Psikososyal Servis Hizmetleri.....	12
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal ve Sportif Faaliyetler ile Dış Dünyayla İletişim.....	14
G. Güvenlik	15
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	16
A. Değerlendirme	16
B. Tavsiyeler.....	16
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	17
2. Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	17
3. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiyeler	17

AIÖK	: Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
BM	: Birleşmiş Milletler
km	: Kilometre
m²	: Metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
para.	: Paragraf
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
YTS	: Yabancı Terörist Savaşçı

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *"Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır."*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *"İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi"* ifade etmektedir.

4. Geri gönderme merkezleri, kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı ya da koruma altına alındığı yerlerden birisi olup temel dayanağını 11/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda bulmaktadır. Kanun'un *"Geri gönderme merkezleri"* başlıklı 58'inci maddesinde; *"(1) İdari gözetime alınan yabancıların geri gönderme merkezlerinde tutulacağı, (2) Geri gönderme merkezlerinin İçişleri Bakanlığı tarafından işletileceği, Bakanlığın kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işletirebileceği, (3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınır dışı edilmek amacıyla idari gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği"* hükümleri yer almaktadır.

5. 22/4/2014 tarihli ve 28980 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kabul ve Barınma Merkezleri ile Geri Gönderme Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi, İşletilmesi, İşlettirilmesi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik’in 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine göre geri gönderme merkezi; *“idari gözetim altına alınan yabancılardan barındırılmaları ve kontrol altında tutulmaları amacıyla kurulan ve doğrudan işletilen veya kamu kurum ve kuruluşlarıyla, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yapılarak işlettirilen merkezleri”* ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda idari gözetime alınan yabancılardan tutulduğu geri gönderme merkezlerine ziyaret gerçekleştirilmesi de TİHEK’in görev ve yetki alanına girmektedir.

7. Anılan görevin icrası kapsamında 22-23/1/2025 tarihlerinde Malatya 1 No.lu Geri Gönderme Merkezine¹ **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., Uzman Psikolog ..., Sağlık Teknisyeni ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Malatya Valiliği tarafından görevlendirilen Uzman Hekim ... yer almıştır.

8. Ziyaret, ilk olarak Merkez İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Ön görüşmede, Ziyaret Heyeti tarafından ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş; Merkez İdaresinden ise Merkezin işleyişi, mevcut durumu, personel ile Merkezde barındırılan yabancılar hakkında bilgiler edinilmiştir. Ön görüşmenin ardından sağlık servisi, spor salonu, ilk kabul odaları, avukat görüşme odaları, kütüphane, derslik gibi ortak alanlar yerinde incelenmiş; Ziyaret Heyeti tarafından İdarenin dahli olmaksızın belirlenen yabancılar ile Merkez personeli bulunmaksızın görüşmeler yapılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen yabancılarla, TİHEK ve UÖM görevi hakkında genel bilgiler verilmiş; ziyaretin amacı, kapsamı ve kişisel verilerin gizliliği korunarak ziyaret neticesinde bir rapor hazırlanacağı açıklanmıştır. Tüm görüşmelerin ardından Merkez İdaresi ile kapanış toplantısı yapılmış; ziyarete ilişkin edinilen ilk gözlem ve tespitler İdareye iletilmiş, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun Merkez İdaresi ve diğer ilgili makamlar ile paylaşılarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği ve takip ziyareti yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret tamamlanmıştır.

¹ Bundan sonra kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ve Başkanlık makamının 7/1/2025 tarihli ve 46188 sayılı oluruna istinaden 22-23/1/2025 tarihlerinde Malatya 1 No.lu Geri Gönderme Merkezine gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler

10. Malatya ilinin Yeşilyurt ilçesinde bulunan Merkez, 15/5/2019 tarihinde faaliyete geçmiştir.

11. Malatya il merkezine 18 kilometre (km) uzaklıkta olan Merkeze toplu taşıma araçları ile ulaşım sağlanabilmektedir.

B. Merkez Personeli

12. Merkezde 199 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve sayı dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Merkez Müdürü	1
İl Göç Uzmanı	1
İl Göç Uzman Yardımcısı	2
Psikolog	1
Sosyal Çalışmacı	1
Tercüman	2
Gıda Mühendisi	1
Özel Güvenlik Görevlisi	65
Temizlik Görevlisi	21
Teknik Personel	7
Büro Personeli	20

Polis	1
Şoför	7
Hekim	1
Hemşire	1
Jandarma Personeli	67
TOPLAM	199

13. Merkezde görev yapan tercümanlardan 1'i Arapça dilinde, 1'i Farsça ve Urduca dilinde uzmandır.

14. Personelin hizmet içi eğitim müfredatında oryantasyon, menşe ülke bilgisi, parmak izi sistemi, gönüllü geri dönüş ve temel hazırlayıcı eğitim programlarının yer aldığı, Göç İdaresi Başkanlığınca çevrim içi ve yerinde eğitimlerde insan hakları ve hassas gruplarla ilgili eğitim düzenlendiği ayrıca BM'nin İşkence ve Diğer Zalimane, Gayriinsani, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi El Kılavuzu çerçevesinde işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitim aldığı ifade edilmiştir. Psikososyal Destek Birimi tarafından stres yönetimi eğitimi, bulaşıcı hastalıklar ve korunma yolları eğitimi, kurum kültürü eğitimi, deprem sonrası travma eğitimi, öfke kontrolü eğitimi, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından kadına yönelik şiddet ve mücadele eğitimi, Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi ve Göç İdaresi Başkanlığı iş birliği kapsamında özel güvenlik personeline barınanlar hakkında usul ve esas eğitimi verildiği bilgisi alınmıştır.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

15. Merkezin kapasitesi 400, arttırılmış kapasitesi ise 500'dür. Ziyaret tarihinde Merkezde 495 yabancı bulunmaktadır. Merkezde kadın, çocuk ve aile barındırılmadığı sadece erkek yabancıların olduğu görülmüştür.

16. Merkezde 10 farklı uyruktan yabancı² bulunmaktadır.

17. Merkezde Yabancı Terörist Savaşçı (YTS) şüphelisi 92 yabancı bulunmaktadır.

18. Ziyaret tarihinde Merkezde engelli yabancı bulunmamaktadır.

² Söz konusu yabancıların sayı ve uyrukları; 303 Afganistan, 66 Irak, 42 Pakistan, 26 Suriye, 21 Mısır, 14 Eritre, 11 Filistin, 9 Türkmenistan, 2 İran ve 1 Özbekistan şeklindedir.

19. Merkezde insan ticareti mağduru olduğu tespit edilen yabancı ve uluslararası koruma talebinde bulunan yabancı bulunmadığı öğrenilmiştir.

20. Merkezde kronik rahatsızlığı olan 14 yabancı³ bulunmaktadır.

21. İdare tarafından Merkeze getirilen yabancının reşit olup olmadığı konusunda şüpheyne düşülmesi halinde hastaneye sevk edilerek kemik yaşı tespitinin yaptırıldığı, kemik yaşı tespitine ilişkin sağlık raporu üzerine işlem yapıldığı ifade edilmiştir.

22. Merkez İdaresi tarafından Merkeze geldiğinde aile olduğu tespit edilen yabancılara aile bölümleri olan diğer geri gönderme merkezlerine sevk edildiği, söz konusu yabancılara sevk işlemleri sürecinde diğer yabancılardan ayrı alanlarda bekletildiği ifade edilmiştir.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Merkeze Kabul, Yerleştirme ve Bilgilendirme Prosedürleri

23. Merkeze kabulü gerçekleştirilen yabancılar ilk olarak girişte bulunan bekleme salonuna alınmaktadır. Bekleme salonunun duvarlarında Merkezde verilen hizmetlere ve dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin Türkçe, İngilizce, Rusça, Fransızca, Arapça, Farsça olmak üzere 6 dilde afişlerin asıldığı ve burada bulunan televizyonda bilgilendirmeler yapıldığı görülmüştür. Ayrıca Türkçe dâhil olmak üzere 7 dilde adli yardım işlemlerine ilişkin afiş bulunduğu ve afişte Malatya Barosunun telefon numarasının da yazılı olduğu görülmüştür.

24. Görevli personel tarafından bu birimde yabancıların fotoğraflarının çekildiği, yerleştirilecekleri odanın belirlendiği ve yabancı tanıtım kartlarının oluşturulduğu ifade edilmiştir.

25. Merkez İdaresi tarafından yabancıların yerleştirileceği blok ve odaların, düzensiz göçmen veya YTS şüphelisi olup olmadıkları hususuna göre belirlendiği ifade edilmiştir.

26. Yabancılar X-Ray cihazından ve duyarlı kapıdan geçirildikten sonra arama alanına yönlendirilmektedir. Arama alanında 2 adet arama kabininin olduğu görülmüştür.

27. Merkezdeki arama alanında yabancıların kişisel eşyalarının ve yasaklı eşyaların tutulduğu emanet odası bulunmaktadır. Teslim alınan kişisel eşyaların şeffaf malzeme ile paketlenildiği ve emanet odasındaki her barınan için özel olarak tahsis edilmiş metal dolaplarda kilitli halde saklandığı görülmüştür. Eşya paketlerinin üzerinde tutanak örneği ve yabancıların

³ Söz konusu kronik rahatsızlıklar; diyabet, tansiyon ve astım hastalığı şeklindedir.

isim ve fotoğraflarının bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından, yabancıların Merkezde kaldıkları süre boyunca ihtiyaçları oldukça emanete alınan para veya eşyalarını alabildikleri, Merkezden çıkış yapacakları zaman emanete alınan eşyalarının tutanakla teslim edildiği ifade edilmiştir.

28. Merkez İdaresi tarafından emanet odasına yalnızca Merkez Müdürü tarafından yetkilendirilen görevli personelin giriş yapabildiği ifade edilmiş, emanet odasının anahtarının yalnızca yetkilendirilmiş personelde bulunduğu ve odanın güvenliğinin sağlanabilmesi için odada kameralar bulunduğu görülmüştür.

29. Merkeze kabulü yapılan yabancılar hijyen seti ve nevresim takımı verildiği ve 15 gün aralıklarla hijyen setinin yeniden dağıtımın yapıldığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından tutanak çizelgesi incelenmiş; eşyaların yabancılar teslim edildiği tarih, saat ve teslim edilen eşyaların içeriğinin tutanaklarda mevcut olduğu, tutanakların görevli personelce imzalandığı görülmüştür. İncelenen tutanaklardan hijyen setinin içeriğinin sabun, şampuan, diş macunu, diş fırçası, jilet, tırnak makası; nevresim takımının içeriğinin ise havlu, terlik, nevresim, yastık ve battaniyeden oluştuğu anlaşılmıştır. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan görüşmeler ve incelemeler sırasında yabancılar verilen sabun ve şampuan miktarının yetersiz olduğu görülmüştür.

30. Merkez İdaresi tarafından Merkeze kabul işlemleri sırasında her yabancı için durum bildirir hekim raporu alındığı ve yabancıyla yapılan ön görüşmede sağlık sorunu olup olmadığının öğrenildiği ifade edilmiş, yabancıların kişisel dosyaları üzerinde yapılan incelemeler esnasında bu husus doğrulanmıştır.

31. Merkezde gerçekleştirilen gönüllü geri dönüş işlemlerinin görevli personel, tercüman ve İl İnsan Hakları Kurulu Üyesi huzurunda gerçekleştirildiği, yabancıların kendi el yazısıyla istek formu doldurduktan sonra video kaydı ile taleplerine ilişkin kayıt alındığı daha sonra ilgili yabancıya gönüllü geri dönüş formu tebliğ ve tebellüğ belgesi verildiği ve seyahat bilgileri ve planının kendisi ile paylaşıldığı ifade edilmiştir⁴.

32. Merkezde son 1 yıl içinde 2 insan ticareti mülakatı gerçekleştirildiği, mülakat neticesinde ise mağdur tanımlaması⁵ yapılmadığı öğrenilmiştir.

⁴ 22/10/2014 tarihli ve 29153 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Geçici Koruma Yönetmeliği’nin 42’inci maddesinin ikinci fıkrası: “Genel Müdürlük, gönüllü geri dönüş çalışmalarını, ilgili ülke makamları, kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde planlayabilir, proje ve program hazırlayabilir ve uygulayabilir.”

<https://www.goc.gov.tr/gonullu-geri-donus>

⁵ 17/3/2016 tarihli ve 29656 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik’in 17’nci maddesinin ilgili kısımları: “(5) Kolluk birimlerinin talebi hâlinde Müdürlükte görevli uzman personelden en az biri, insan ticareti suçunun göstergelerine yönelik detaylı inceleme yapmak ve görüşme sırasında hazır bulunmak üzere görevlendirilir. (6) Müdürlük tarafından

33. Merkezde son 1 yıl içinde gerçekleştirilen gönüllü geri dönüş ve sınır dışı etme kararı işlemlerine ilişkin sayısal verileri içerir tablo aşağıda yer almaktadır:

GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEM	İŞLEM GERÇEKLEŞTİRİLEN YABANCI SAYISI
Sınır Dışı Etme Kararı	464
Gönüllü Geri Dönüş	25
TOPLAM	489

B. Fiziksel Koşullar

34. Merkez, 11.500 metrekare (m²) açık alan üzerinde 4.000 m² kapalı alanda hizmet vermektedir.

35. Merkez binası, bodrum kat dâhil olmak üzere 4 katlı olup 2 bloktan oluşmaktadır. Merkezin bodrum katında çamaşırhane ve depolar bulunmakta, katlarda ise yabancıların barındırıldığı yatakhaneler yer almaktadır. Katlarda 4 adet yatakhane alanı, 1 adet ibadethane ve 1 adet televizyon odası bulunmaktadır.

36. YTS şüphelilerinin diğer düzensiz göçmenlerden ayrı yatakhane barındırıldığı görülmüştür.

37. Merkezin ortak alanları; yemekhane, derslik, havalandırma alanı ve açık spor alanından oluşmaktadır.

38. Merkezdeki yatakhanelerde 6, 12 ve 24 kişilik odalar bulunmaktadır. Odaların ve ortak kullanım alanlarının m² bazında dağılımı aşağıdaki gibidir:

ODA KAPASİTESİ/KULLANIM AMACI	ALAN (m ²)
6 Kişilik Oda	26
12 Kişilik Oda	52
24 Kişilik Oda	77
İbadethaneler	29
Televizyon Odaları	54
Tuvalet/Banyo	10.40

görevlendirilen uzman personel, mağdurun içinde bulunduğu psikolojik durumu göz önünde bulundurarak uygun bir ortamda veya mağdurun bulunduğu yerde Ek-1 'de yer alan tutanağa göre mülakat yapar.(...) (8) Müdürlük uzman personeli tarafından, soruşturmanın gizliliğini ihlal etmeyecek şekilde insan ticareti suçunun göstergelerine yönelik detaylı inceleme ve kişi ile yapılan mülakat sonrasında, kişinin mağdur olup olmadığı yönünde rapor tanzim edilir.”

39. Odalarda ranza tipi yatak bulunduğu ancak yabancıların kişisel eşyalarını koyabileceği dolapların bulunmadığı görülmüştür. Merkezde kapasite üstünde yabancı barındırılması nedeniyle bazı odalarda yer yatağında yatan yabancıların bulunduğu görülmüştür. Merkez İdaresince ziyaret sonrasında gönderilen bilgi ve belgelerden yatak sayısının 507'ye çıkarıldığı ve yabancılara dolap temin edildiği anlaşılmıştır.

40. Odaların havalandırması ile doğal ışığının 2 adet demir parmaklıklı pencere vasıtasıyla karşılandığı görülmüş, havalandırma ile doğal ışığının yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

41. Yatakhanelerdeki odalarda ayrı bir bölümde tuvalet ve banyo bulunmaktadır. Büyük odalarda 4 adet alaturka tuvalet ve 2 adet banyo, küçük odalarda ise 2 adet alaturka tuvalet ve 1 adet banyo bulunduğu görülmüştür.

42. Merkezde engelli odası bulunmamaktadır. Merkez İdaresi tarafından daha sonra gönderilen bilgi/belge ve fotoğraflardan engelli yabancılara yönelik düzenlemeler yapıldığı, tuvaletlere tutunma barlarının yerleştirildiği anlaşılmıştır.

43. Ziyaret Heyeti tarafından yatakhanelerde yapılan incelemeler sırasında bazı odaların tuvalet ve banyo bölümlerinde su sızıntıları olduğu görülmüş, Merkez İdaresi tarafından daha sonra gönderilen bilgi/belge ve fotoğraflardan gerekli tadilatların yapılmaya başlandığı anlaşılmıştır.

44. Yatakhanelerin başında bulunan projede aile odası olarak tasarlanmış odaların olduğu, Merkezde aile barındırılmaması sebebiyle odalarda diğer yabancıların kaldığı ve bu odalarda kamera olduğu görülmüştür. Bu husus Merkez İdaresine bildirilmiş, ziyaret sona ermeden kameraların söküldüğü görülmüştür.

45. Odalarda acil durum butonları bulunmamakta olup görüşme yapılan yabancılar tarafından acil durumlarda kattaki güvenlik görevlileriyle iletişim kurdukları dile getirilmiştir.

46. Merkezdeki yatakhanelerde sigara içilebilen odalar tahsis edilmemiş olup yabancılar tarafından yalnızca havalandırma alanına çıktıklarında sigara içmelerine izin verildiği ifade edilmiştir.

47. Merkezde kalan yabancılar için 2 ayrı havalandırma bahçesi bulunmakta olup söz konusu bahçelerin aynı zamanda sportif faaliyetler içinde kullanıldığı belirtilmiştir. İdare tarafından yabancıların istekleri doğrultusunda havalandırma bahçesinden yararlanabildiği herhangi bir süre sınırlamasının olmadığı belirtilmiş, yabancılarla gerçekleştirilen

görüşmelerde de bu husus doğrulanmış, yabancıların istedikleri zaman havalandırmadan yararlanabildikleri anlaşılmıştır.

48. Merkez, doğalgaz ile çalışan kalorifer sistemi aracılığıyla ısıtılmaktadır. Yabancıların odalarında ve ortak alanlarda kalorifer peteklerinin bulunduğu görülmüş, yabancılarla yapılan görüşmelerde ısınma konusunda sorun yaşamadıkları belirtilmiştir.

49. Her yatakhane bölümünde 1 adet televizyon odası ve 1 adet ibadethane bulunmaktadır.

50. Televizyon odasında tavana yakın şekilde duvara monte edilmiş 1 adet televizyon, oturma alanı ve güvenlik kamerası bulunduğu görülmüştür.

51. İdarece; Merkezin düzenli olarak görevliler tarafından temizlendiği, ayrıca yabancılarla odalarını temizlemeleri için gerekli malzemelerin verildiği ifade edilmiştir. Yabancılarla yapılan görüşmeler esnasında bu husus doğrulanmış, Merkez İdaresi tarafından temin edilen temizlik malzemeleriyle kendi odalarını temizledikleri dile getirilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından Merkez genelinde yapılan incelemeler esnasında, ortak alanların ve yabancıların yaşam alanlarının temiz ve düzenli tutulduğu görülmüştür.

52. Merkezde 24 saat sıcak ve soğuk su imkânı mevcut olup yabancılar için saat ya da miktar yönünden su kısıtlamasının olmadığı öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancıardan bu konuda bir şikâyet alınmamıştır.

53. Çamaşırhanede 8 adet sanayi tipi çamaşır makinesi, 4 adet sanayi tipi kurutma makinesi, 2 adet sanayi tipi nevresim kurutma ve katlama makinesi ile 2 adet buharlı ütü bulunduğu görülmüştür.

54. Yabancıların kıyafetlerinin, battaniye, nevresim, yastık ve havluların 2 haftada bir talep toplanarak Merkezin çamaşırhanesinde yıkandığı belirtilmiştir. Yabancılar tarafından kıyafetlerin temiz yıkanmadığı için Merkez çamaşırhanesinde yıkatmak istemedikleri, bu nedenle odalarında yıkadıkları ve çamaşırları pencere ve ranza üzerine asarak kuruttukları ifade edilmiştir. Odalarda çamaşırların pencere, dolap kapağı ve ranza üzerine asılarak kurutuldukları görülmüştür.

55. İncelenen belgelerden, Kurumda her ay genel haşere ve kemirgen ilaçlaması yapıldığı ve en son ilaçlamanın 30/12/2024 tarihinde gerçekleştirildiği görülmüştür.

C. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

56. Yabancıların dilek ve şikâyetlerini sözlü olarak iletebildiği, bu esnada Merkezde görev yapan tercümanlardan da destek alınabildiği belirtilmiştir. Yabancılarla yapılan

görüşmeler esnasında da bu durum doğrulanmış, taleplerini sözlü olarak güvenlik görevlilerine iletebildikleri ayrıca dilek/şikâyet kutularını da kullanabildikleri ifade edilmiştir.

57. Yapılan görüşmelerde bazı yabancılar tarafından Merkeze kabul esnasında hangi sebeplerle getirildikleri ve ne kadar süreyle Merkezde kalacaklarına yönelik bilgilendirme yapılmadığı ifade edilmiştir.

58. Merkezde koridorlarda duvara monte edilmiş dilek/şikâyet kutularının bulunduğu görülmüştür.

59. İdari gözetim kararı sona eren veya gönüllü geri dönüş formu imzalayıp ülkesine geri dönüş yapacak olan yabancıların tahliyesi sürecinde işkence ve kötü muamele iddiasına ilişkin adli makamlara intikal eden şikâyet bulunmadığı ifade edilmiştir.

60. Merkezde özel ilgi odası bulunmamaktadır. Disiplin prosedürünün adli süreçleri içeren ilgili tutanakların savcılığa iletilmesiyle yürütüldüğü ve bu durum neticesinde tedbirler alındığı bilgisi verilmiştir.

61. Merkezde 3 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Avukat görüşme odalarında kamera bulunmakta olup kameraların görüntü kaydı aldığı ancak ses kaydı almadığı anlaşılmıştır. Ziyaret anında avukatlar ile yabancıların görüşmeleri esnasında kapıların açık bırakıldığı ve güvenlik personelinin belirli bir mesafeden görüşmeyi izlediği görülmüş, görevli personel tarafından güvenlik amacıyla kapıların kapatılmadığı ifade edilmiştir.

62. Merkez İdaresi tarafından avukat görüşmelerinin hafta içi mesai saatleri içinde yapıldığı ve avukatların görüşebileceği yabancı sayısına dair herhangi bir sınırlama olmadığı ifade edilmiştir.

63. Merkezdeki avukat bekleme odasında 2 dilde adli yardım afişi, baro tercüman hattının bulunduğu 1 adet telefon, masa ile sandalyeler olduğu görülmüştür.

64. Yabancılarla yapılan görüşmelerde avukatlarıyla serbestçe görüşebildikleri, Merkez İdaresinin bu konuda herhangi bir engelleme yahut kısıtlama yapmadığı dile getirilmiştir.

65. 2024 yılında yabancıların ortalama 187 gün Merkezde barındırıldığı ve 6 aydan fazla Merkezde barındırılan yabancı sayısının 346 olduğu, 6 aydan fazla tutulan yabancıların ortalama kalış sürelerinin 286 gün olduğu ifade edilmiştir.

66. İdari gözetime alternatif yükümlülükler kapsamında⁶ 2023 yılında 59 yabancı, 2024 yılında ise 709 yabancı, Merkezden çıkışının yapıldığı belirtilmiştir.

⁶ 6458 sayılı Kanun'un 57/A maddesinin birinci fıkrası: "57'nci maddenin ikinci fıkrasında sayılan yabancılara ya da idari gözetimi sonlandırılan yabancılara aşağıdaki idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilebilir:
a) Belirli adreste ikamet etme

D. Beslenme

67. Merkezde bulunan yemekhanede yabancılara sabah, öğle ve akşam olmak üzere günde 3 öğün yemek verilmektedir. Merkez İdaresi tarafından yemeklerin günlük iase bedeli kapsamında yüklenici firma tarafından hazırlandığı belirtilmiştir.

68. Merkezde 1 gıda mühendisi görev yapmaktadır. Aylık yemek listesinin yüklenici firma tarafından taslak biçiminde hazırlandığı, bu listenin gıda mühendisi ve Merkez Müdürü tarafından incelendiği, liste üzerinde değişiklik yapılabildiği, bir kişinin günlük olarak alması gereken kalori ihtiyacının gözetildiği ve yemeklerin yabancılara gıda mühendisinin denetim ve gözetimi altında verildiği ifade edilmiştir.

69. Merkezde kalan özel beslenme ihtiyacı olan yabancılar için durumlarına uygun yemeklerin hazırlandığı ve buna ilişkin liste tutulduğu ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından söz konusu liste incelenmiş, 13 yabancı⁷ özel beslenme ihtiyacının bulunduğu ve yemeklerin tutanakla yabancıya teslim edildiği anlaşılmıştır.

70. Görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından, sürekli aynı yemeklerin çıktığı ve yemeklerin lezzetli olmadığı dile getirilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından aylık yemek listeleri incelenmiş, her öğün 4 çeşit yemek verildiği ve yemeklerin çeşitliliğinin sağlandığı görülmüş; ziyaret tarihlerinde öğle yemeği Merkezde yenilmiş, yemeklerin çeşidi, lezzeti ve doyuruculuğu yeterli bulunmuştur.

71. Yapılan incelemede yemek numunelerinin mevzuata⁸ uygun olarak 72 saat boyunca saklandığı görülmüştür.

72. Merkezde hafta içi her gün mesai saatleri içinde hizmet veren ve toplam 124 çeşit ürünün satıldığı 1 kantin bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından kantin genelinde yapılan

b) Bildirimde bulunma

c) Aile temelli geri dönüş

ç) Geri dönüş danışmanlığı

d) Kamu yararına hizmetlerde gönüllülük esasıyla görev alma

e) Teminat

f) Elektronik izleme”

⁷ Özel beslenme ihtiyacı olan yabancıların dağılımı şöyledir: 3 hipertansiyon ve diyabet hastası, 2 diyabet hastası, 2 hipertansiyon hastası, 2 böbrek hastası, 1 kalp hastası, 1 insülin direnci, 1 hipertansiyon ve insülin direnci ve 1 reflü hastası.

⁸ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi: “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

incelemede son kullanma/tüketim tarihi geçmiş ürüne rastlanılmamış, ürün fiyatlarının piyasa fiyatlarıyla benzer olduğu görülmüştür.

73. İdare tarafından yabancılara her öğünde 500 mililitre ambalajlı su verildiği, bunun haricinde yabancıların kantinden de su temin edebildiği ifade edilmiştir.

74. Merkez İdaresi tarafından şebeke suyunun içilebilir olduğu, aylık periyotlarla Malatya İl Sağlık Müdürlüğü tarafından içme suyu analizinin yapıldığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından ilgili analiz raporları incelenmiş, Merkezde kullanılan şebeke suyunun, 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e göre uygun olduğu anlaşılmıştır.

E. Sağlık ve Psikososyal Servis Hizmetleri

75. Merkezin revir biriminde Malatya İl Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen 1 hekim, 1 hemşire ve 3 büro personeli görev yapmaktadır.

76. Merkezde barınan yabancıların muayene işlemlerinin revir birimi tarafından hazırlanan çizelge dâhilinde yapıldığı, söz konusu çizelgeye göre hafta içi 4 gün farklı bloklardaki yabancılar, 1 gün ise tüm bloklardaki yabancıların muayene edildiği ve acil durumlarda program dışı muayene yapılabildiği ifade edilmiştir.

77. Revir biriminde gerçekleştirilen muayene işleminin ardından gerekli görülmesi halinde yabancıların hastaneye sevk edildiği belirtilmiştir.

78. Revir biriminde son 1 yıl içerisinde gerçekleştirilen işlemler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Muayene Sayısı	Hastaneye Sevk İşlem Sayısı
2.859	645

79. Gerekli görülen durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağırıldığı, acil yardım istasyonunun Merkeze 12 km mesafede olduğu belirtilmiştir.

80. Revirde yapılan incelemede Merkezde acil durum çantasının bulunmadığı görülmüş, ziyaret tamamlanmadan önce acil durum çantasının temin edildiği görülmüştür.

81. Yabancıların dış muayeneleri için hastaneye sevk edildiği belirtilmiştir.

82. Revirde çeşitli ilaçların uygun saklama koşullarında ve sınıflandırılarak saklandığı ancak yeşil ve kırmızı reçeteli ilaçların ayrı bir kilitli dolapta muhafaza edilmediği görülmüştür.

Merkez İdaresi tarafından daha sonra gönderilen bilgi/belge ve fotoğraflardan yeşil ve kırmızı reçeteli ilaçların muhafazasında kullanılmak üzere kilitli dolap temin edildiği anlaşılmıştır.

83. Merkez personelinin 6 aylık periyotlarla sağlık taramasından geçirildiği ifade edilmiştir.

84. Merkezde görev yapan hekim tarafından gerçekleştirilen günlük muayenelerin Geri Gönderme Merkezi Revir Takip Defteri'ne işlendiği belirtilmiştir. Ziyaret Heyetince söz konusu defter incelenmiş; deftere muayenesi yapılan yabancının bilgileri ile muayeneye dair detayların yazıldığı görülmüştür.

85. Revir biriminde ayrıca reçete ve tutanaklar, hastanede gerçekleştirilen işlemler ile epikriz kayıtlarının düzenli olarak dosyalarda muhafaza edildiği görülmüştür.

86. Merkezde bulunan psikososyal destek biriminde 1 psikolog ve 1 sosyal çalışmacı görev yapmaktadır. Merkezde görev yapan psikolog ve sosyal çalışmacı tarafından yabancıların Merkeze kabulü esnasında yabancıyı tanımak, durum ve risk değerlendirmesi yapmak, acil ihtiyaçları tespit etmek ve yabancının Merkeze uyumunu kolaylaştırmak amacıyla “Ön Değerlendirme Formu” doldurulduğu ve hassas gruplara ait bireyler için ayrıca “Hassasiyet Bildirim Formu” doldurulduğu ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından söz konusu formlar incelenmiş, “Ön Değerlendirme Formu”na yabancının kimlik bilgileri ile sosyal hayatına ve sağlık öyküsüne ilişkin bilgilerin işlendiği, “Hassasiyet Bildirim Formu”nun ise genellikle yaşlı ve hamile yabancılar için doldurulduğu görülmüştür.

87. Merkezde görev yapan psikolog ve sosyal çalışmacı tarafından yabancılarla yapılan ön görüşmenin akabinde detaylı değerlendirme yapılmasına karar verilmesi halinde 2 iş günü içerisinde “Detaylı Değerlendirme Formu” doldurulduğu ifade edilmiştir. Hassas gruplara ait yabancılarla ilişkin ise düzenli aralıklarla “Barınan Takip Formu” doldurulduğu ve söz konusu yabancılar hakkında “Psikososyal Değerlendirme Raporu” hazırlandığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından söz konusu raporlar incelenmiş, raporlara yabancının ihtiyaçları ve talepleri ile psikiyatrik nedenlerle hastaneye sevk edilmesine gerek olup olmadığına dair bilgilerin işlendiği görülmüştür.

88. Merkez İdaresi tarafından “Hassasiyet Bildirim Formları” ve “Psikososyal Değerlendirme Raporlarının” Göç İdaresi Başkanlığına iletildiği ve söz konusu belgelerin ilgili yabancı hakkında idari gözetime alternatif yükümlülüklerin belirlenmesinde etkili olduğu bilgisi verilmiştir.

89. Psikososyal destek biriminde yabancıların Merkeze kabulü esnasında yapılan ön görüşme neticesinde revir birimine yönlendirilmesine karar verilen yabancıların listesinin tutulduğu görülmüştür.

90. Yabancıların psikologla görüşmek istemesi halinde güvenlik görevlilerine isimlerini bildirdiği ve psikolog ve sosyal çalışmacının gecikmeksizin söz konusu yabancılarla bireysel görüşme gerçekleştirdiği ifade edilmiştir.

91. Merkezde intihar vakası yaşanmadığı ve ziyaret tarihinde kendine zarar verme davranışı bulunan yabancı bulunmadığı ifade edilmiştir.

92. Merkez İdaresi tarafından, son 1 yıl içerisinde yabancılara 765 adet kıyafet yardımı yapıldığı ifade edilmiştir.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal ve Sportif Faaliyetler ile Dış Dünya ile İletişim

93. Merkez kütüphanesinde sadece çocuk kitaplarının bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından daha sonra gönderilen bilgi/belge ve fotoğraflardan Merkeze yeni 323 adet kitap⁹ ile Malatya İl Müftülüğünden 400 adet Kur-an'ı Kerim temin edildiği anlaşılmıştır.

94. Merkezde kalan yabancıların odalarında sayı sınırı olmaksızın kitap bulundurabildikleri belirtilmiştir. Görüşme yapılan yabancılar tarafından da odalarında bulundurabilecekleri kitap sayısında sınırlama olmadığı ancak Merkezdeki kitap sayısının ve çeşitliğinin az olduğu dile getirilmiştir.

95. Merkezde, kişisel beceri ve Türkçe öğrenme kursu açılmasının planlandığı ancak Halk Eğitim Merkezi tarafından eğitici görevlendirmesi yapılmadığı için kursların açılmadığı ifade edilmiştir.

96. Son 3 yılda Merkezde uygulanan sosyal, sanatsal, kültürel ve eğitici faaliyetlere ilişkin sayısal verileri içeren tablo aşağıdaki yer almaktadır:

Yıl	Düzenlenen Kurslar	Kültürel Etkinlikler	Sosyal Sanatsal Etkinlikler	Kütüphaneden Yararlanma
2022	18	4	13	244
2023	0	0	3	117
2024	0	1	14	322

97. Kütüphanede yabancıların yapmış olduğu el işi ürünleri, masa oyunları, ahşap ve boyama ürünlerinin olduğu, ayrı bir alanda çocuk dostu alan ile gelişim dönemlerine göre çocuk kitaplarının bulunduğu görülmüştür.

⁹ Kitapların dağılımı; 166 adet Türkçe, 60 adet Arapça, 90 adet Rusça, 3 adet İngilizce ve 4 adet Farsça şeklindedir.

98. Merkezde her yatakhane girişinde 2 adet olmak üzere toplam 8 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. Ankesörlü telefonların yanında adli yardım bilgilendirme metninin ve Malatya İl Göç İdaresi Müdürlüğünün telefon numarasının bulunduğu afişlerin asılı olduğu görülmüştür.

99. Yabancılar tarafından telefon sayılarının az olması sebebi ile görüşme sürelerinin az olduğu dile getirilmiştir. Merkez İdaresi tarafından konuyla ilgili olarak Türk Telekom Malatya İl Müdürlüğü ile iletişime geçildiği ve 10 yeni ankesörlü telefon talep edildiği belirtilmiş; daha sonra gönderilen bilgi/belge ve fotoğraflardan Merkezde 3 yeni ankesörlü telefonun kurulumun sağlandığı anlaşılmış telefon sayısının artırılma çalışmalarına devam edileceği belirtilmiştir.

100. Gerçekleştirilen görüşmelerde Eritre ve Filistin uyruklu yabancıların kendi ülkelerindeki altyapı sorunundan kaynaklı aile bireyleriyle ankesörlü telefonda görüşme olanaklarının bulunmadığı ve ailelerinin Merkezde oldukları bilgisine sahip olmadığı anlaşılmıştır.

101. Yabancıların ankesörlü telefon kullanım kartlarını Merkezdeki kantinden temin edebildikleri, telefonla görüşme giderlerini karşılayamayan yabancılar için; 2 yakını, avukatı, yasal temsilcisi ve kendi ülke makamlarıyla gerçekleştireceği görüşmeler için ücretsiz telefon kartı sağlandığı belirtilmiştir.

102. Yabancıların ziyaretçilerinin hafta içi mesai saatleri içerisinde Merkeze gelebildiği, ziyaretlerin ilk kabul biriminde bulunan avukat görüşme odalarında gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

103. Merkez İdaresi tarafından yabancıların; eşleri, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile görüşme gerçekleştirebildiği ifade edilmiştir. Son 1 yıl içerisinde 1.540 yabancıların yakınlarıyla ve avukatlarıyla görüştüğü belirtilmiştir.

104. Yabancılar tarafından ziyaretçilerinin genellikle uzak şehirlerden gelmesi nedeniyle görüşme süresinin yeterli olmadığı dile getirilmiştir. İncelenen kamera kayıtlarında görüşme sürelerinin 15 dakikanın altında olduğu görülmüştür. Raporlama sürecinde Merkez İdaresi tarafından iletilen bilgi ve belgelerden ziyaret sürelerinin en az 30 dakika ve il dışından ziyaretçi gelmesi durumunda en az 1 saat olacak şekilde yeniden planlama yapıldığı anlaşılmıştır.

G. Güvenlik

105. Merkez; tel örgülü emniyet duvarı ile çevrili olup Merkezin iç güvenliğinin 65 özel güvenlik görevlisi¹⁰ ve 12 jandarma personeli, dış güvenliğinin ise 55 jandarma personeli tarafından sağlandığı belirtilmiştir.

106. Yabancıların sayımlarının özel güvenlik görevlileri tarafından her sabah devir teslim ile birlikte yapıldığı, arama faaliyetlerinin ise aylık olarak veya ihtiyaca binaen daha sık periyotlarda jandarma personeli ve özel güvenlik görevlileri iştirakinde birlikte yapıldığı bilgisi verilmiştir.

107. Merkezde toplam 138 adet güvenlik kamerası bulunmakta olup kayıtların sistemde geriye dönük olarak 150 gün süreyle saklandığı görülmüştür.

108. Kamera kayıt sürelerinin arttırılmasına yönelik kullanılan yedekleme cihazlarının 6 aylık süreyle kayıt yaptığı belirtilmiş ancak bazı kayıt sürelerinin 6 aya kadar tutulmadığı görülmüştür. Konu ile ilgili tutanak tutulduğu ve sorunun çözülmesi amacıyla yetkili servisle iletişime geçildiği belirtilmiştir.

109. Elektrik kesintisi hâlinde Merkezde bulunan jeneratörün devreye girdiği, jeneratörden sağlanan elektrikle kameranın kesintisiz olarak kaydetmeye devam ettiği bilgisi verilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

110. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere erişimi sağlanmış, yabancılarla özel görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Merkez İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

¹⁰ Kabul ve Barınma Merkezleri ile Geri Gönderme Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi, İşletilmesi, İşlettilmesi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik'in 12'nci maddesinin birinci fıkrasına göre: "Bizzat işletilen merkezlerde, iç ve dış güvenlik hizmeti; genel kolluk birimlerince sunulabileceği gibi, özel güvenlik hizmeti sağlayan kurumlardan hizmet satın alma yoluyla da sağlanabilir."

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

111. Merkezde kalan yabancılara temin edilen şampuan ve sabun gibi hijyen malzemelerinin miktarının artırılması,

112. Odalara acil durum butonu yerleştirilmesi,

113. Çamaşırhane tarafından yıkanan kıyafetlerin temizliğine özen gösterilmesi,

114. Merkeze kabul esnasında yabancılara hangi sebeplerle Merkeze getirildikleri ve ne kadar süreyle Merkezde kalacaklarına yönelik bilgilendirme yapılması¹¹

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

115. Merkezde barınan yabancılara yönelik kurslar açılması için usta öğretici görevlendirilmesi¹²,

116. Merkezdeki Türkçe kursunun yeniden açılması için öğretmen görevlendirilmesi hususları tavsiye edilmektedir.

3. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiyeler

117. “İdari Gözetim Altında Bulunan Yabancıların Disiplin Süreci” ile ilgili cezai işlemler hakkında mevzuat çalışmasının hızlandırılarak mevzuat boşluğu nedeniyle yaşanabilecek olumsuzlukların önüne geçilmesi¹³,

118. Aile bireyleriyle ankesörlü telefon üzerinden görüşme yapamayan yabancıların internet aracılığıyla görüşme yapılabilecekleri şekilde bir çalışmanın başlatılması hususları tavsiye edilmektedir.

¹¹ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK), Türkiye 2017 Ziyareti [CPT/Inf (2020) 22] 13], para. 71: “Tüm geri gönderme merkezlerinde, yabancı uyrukluların merkeze kabulü sırasında hakları konusunda bilgilendirilmeleri ve bildirim formlarının bir nüshasının yabancılara verilmesi gerekmektedir. Yabancı uyruklu kişilerin okuma yazma bilmemesi veya formun ilgili dilde olmaması durumlarında tercüman yardımıyla yabancılara hakları konusunda bilgi verilmelidir.”

¹² AİÖK, 30. Genel Rapor’dan Alıntı [CPT/Inf(2021)5] para 76: “Amaca yönelik faaliyetlerden (iş, eğitim, spor, eğitim vb.) oluşan tatmin edici bir program, tutulanların esenliği için çok önemlidir.”

¹³ CPT, 19’uncu Genel Rapor, CPT/Inf (2009) 27, para. 88: “Özgürlüğü kısıtlayıcı tüm merkezlerde açık ve net bir iç yönetmeliğin olması, gerek yasa dışı göçmenler gerekse personel için yararlıdır. Bu kuralların farklı dillerde hazırlanıp mevcut hale getirilmesi önemlidir. İç yönetmelik, yapısı gereği öncelikle bilgi verici olmalı ve tutukevindeki günlük yaşamla ilgili mesele, hak ve görevleri en geniş yelpazede ele almalıdır. İç yönetmelik ayrıca disiplin prosedürlerini içermeli ve tutuklulara işledikleri iddia edilen ihlal konusunu öğrenme ve empoze edilen tüm yaptırımlara karşı bağımsız bir merciye müracaat etme hakkı sağlamalıdır. Bu tür bir yönetmeliğin bulunmadığı yerde gayriresmi (ve kontrolsüz) bir disiplin sisteminin gelişmesi riski vardır.”